

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Извештај комисије за реизбор др Милоша Ћипранића у научно звање научни сарадник

На седници Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Београду одржаној 18. 12. 2025. именовани смо у комисију за реизбор др Милоша Ћипранића у научно звање научни сарадник.

Прегледом материјала који нам је достављен, као и на основу увида у његов научни рад и публикације, Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду подносимо овај извештај.

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име и презиме: Милош Ћипранић

Година рођења: 1988.

Радни статус: запослен/незапослен

Назив институције у којој је запослен: Институт за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду

Претходна запослења: /

Образовање

Основне академске студије: 2008–2012, Филозофски факултет (историја уметности), Универзитет у Београду

Одбрањен мастер или магистарски рад: 2015, Филозофски факултет (историја уметности), Универзитет у Београду

Одбрањена докторска дисертација: 2020, Филозофски факултет (историја уметности), Универзитет у Београду

Постојеће научно звање: научни сарадник

Научно звање за које се подноси захтев: научни сарадник

Датуми избора, односно реизбора у стечена научна звања (укључујући и постојеће)
научни сарадник: 06. 07. 2021.

Област науке у којој се тражи звање: хуманистичке науке

Грана науке у којој се тражи звање: историја уметности

Научна дисциплина у којој се тражи звање: историја и теорија визуелних уметности и архитектуре

Назив матичног научног одбора којем се захтев упућује: МНО за историју, археологију и етнологију

Стручна биографија

Милош Ћипранић дипломирао је, мастерирао (тема: *Питање наслова у сликарству*, ментор: проф др. Предраг Драгојевић) и докторирао (тема: *Топографске екфрасе и периегесе као извор за истраживање античке архитектуре*, ментор: проф. др Иван Стевовић) историју уметности на Филозофском факултету Универзитета у Београду. Постдокторско усавршавање имао је у Центру за напредне студије Југоисточне Европе Свеучилишта у Риједи. Од 2018. године запослен је на Институту за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду. На институцији у којој ради уредник је издавачке делатности. Заменик је главних уредника часописа *Khōrein: Journal for Architecture and Philosophy*. Био је стипендиста Фонда за младе таленте Републике Србије Доситеја, Центра за напредне студије Југоисточне Европе Свеучилишта у Риједи и Фондације Калуст Гулбенкијан из Лисабона. Пише за Културни додатак листа *Политика*. Др Ћипранић држао је гостујућа предавања на Институту за књижевност и уметност у Београду, Филозофском факултету у Бањој Луци и Архитектонском факултету у Београду. Учествовао је на међународним конференцијама у Загребу, Београду, Вигу и Мадриду.

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНЕ АКТИВНОСТИ

У средишту научних истраживања др Милоша Ћипранића је теорија визуелних уметности и архитектуре. Једна од главних особина његових радова је изражена интердисциплинарност, при чему се предмет проучавања по правилу поставља у одговарајући му историјски оквир. Приликом тумачења уметничких дела и теоријских списа у широком распону од антике до постмодернизма, др Ћипранић се ослања на стечена знања из историје уметности, али се служи и знањима и методама који одликују или припадају другим сродним јој дисциплинама, од филозофије, реторике и права до теорије књижевности и филологије. Та позиција др Ћипранића, кроз коју се показује предметна испреплетаност дисциплина које припадају подручју хуманистике и испуњава потреба за њиховом међусобном разменом, чита је у његовим научним публикацијама.

Посебан предмет професионалних интересовања др Ћипранића је однос између дискурзивних и недискурзивних објеката, односно границе између језичког и нејезичког облика израза. У том правцу и као илустрација наведеног, др Ћипранић је током 2021. и 2022. године, у оквиру постдокторских студија на Свеучилишту у Риједи, истраживао однос између статута источнојадранских комуна и њихове урбане

морфологије, тачније, утицај тих правних докумената на обликовање физичког изгледа тих градова током касног средњег века и раног модерног доба.

3. ПРИКАЗ НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ РЕЗУЛТАТА

У научној монографији *Описи архитектонских објеката у антици* др Милош Ћипранић разматра како су у античкој грчкој и римској књижевности и реторици – у стиху и у прози – посматране, замишљане, описиване и тумачене фиктивне и стварне грађевине. У овој студији синтетичког карактера, др Ћипранић посебну пажњу посвећује теоријској артикулацији начелā описа као облика дискурса у реторским списима, топосима којима су антички аутори прибегавали у својим описивањима архитектонских објеката, сагледава друштвени положај архитектуре и архитекте у епохи о којој је реч и усмерава жижу на идеју према којој се споменицима могу сматрати и сама дела која садрже представе монументалних грађевина.

Поред њеног цитирања у научним радовима, књига *Описи архитектонских објеката у антици* увршетна је у списак литературе на Архитектонском факултету у Београду, на предмету Религија и архитектура, и приказ те књиге, под насловом „Архитектура у речима“, објављен је у часопису *Етноантрополошки проблеми* (XIX/3, 2024).

4. ПОКАЗАТЕЉИ УСПЕХА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ

4.1. Утицајност

1.) „Indić i Velaskez“, *Filozofija i društvo*, 27, 3, Beograd, 2016, 670–684. DOI: 10.2298/FID1603670C

Ksenija Šulović, *Hose Ortega i Gaset: život i delo sa bibliografijom*, Filozofski fakultet, Novi Sad, 2019. ISBN: 978-86-6065-509-9

2.) „Архитектонске екфрасе и топос неизрецивости“, *Зборник Матице српске за ликовне уметности*, 45, Нови Сад, 2017, 37–54. ISSN: 0352-6844

Иван Стевовић, *Византијска црква: образовање архитектонске слике светости. Преиспитивања, проблематика и перспективе проучавања византијске сакралне архитектуре*, Еволута, Београд, 2018. ISBN: 978-86-80912-23-3

Игор Борозан, „Илустрација у служби обнове средњовековља. Топографско-историјски прикази из *Византијских споменика по Србији* Феликса Каница“, *Зограф*, Београд, 43, 2019, 197–214. DOI: 10.2298/ZOG1943197B

Наташа Половина, „Апофатизам и топос неизрецивости у владарским житијима Данила Другог“, *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, XLIX, 2, Нови Сад, 2024, 57–68. DOI: 10.19090/gff.v49i2.2536

Maја M. Anђelković, „Топоси неизрецивости, грешности и самоунижења у Савином *Житију Светог Симеона*“, у: Тихон Ракићевић, Миљана Матић (ур.), *Свети Сава: 1175–2025*, Музеј Српске православне цркве; Православни богословски факултет, Београд, 2025, 224–251. <https://doi.org/10.46793/850SSava.224A>

3.) „Los fantasmas mudos: una nota sobre la pintura“, *Escritura e imagen*, 15, Madrid, 2019, 345–355. DOI: <https://doi.org/10.5209/esim.66747>

Tanja Todorović, „Estetička uloga fantazije i novi status slike kod Huserla“, *Arhe*, 36, Novi Sad, 2021, 153–175. DOI: <https://doi.org/10.19090/arhe.2021.36.153-175>

Jorge Esteban Ponce Tarré, *Totalitarismo y ficción. Goya y sus espectros en el cine de Guillermo del Toro*, doktorska disertacija, Facultad de Bellas Artes San Carlos, Universitat Politècnica de València, Valencia, 2023. <https://riunet.upv.es/server/api/core/bitstreams/a80f67ea-ff1a-432c-9afd-2063dae4cd97/content>

4.) „The Concept: A Map for Generations“, sa Snežanom Vesnić, *Rivista di Estetica*, 59, 71, Torino, 2019, 101–116. DOI: <https://doi.org/10.4000/estetica.5529>

Beyza Onur, „Concept as the Activist of Creativity in Architectural Design: Exploring Factors Affecting Concept Formation Using the Structural Equation Model Authors“, *Periodica Polytechnica Architecture*, Vol. 53, No. 3, Budapest, 2022, 220–231. DOI: <https://doi.org/10.3311/PPar.19143>

Snežana Vesnić, „Dispositif između filozofske kategorije i arhitektonskog koncepta“, *Filozofska istraživanja*, god. 42, br. 4, Zagreb, 2022, 821–832. DOI: 10.21464/fi42410

Snežana Vesnić, *Arhitektonski koncepti u figurama i sekvencama*, Arhitektonski fakultet, Beograd, 2024. ISBN: 978-86-7924-370-6

5.) Migel Tamen, Mauricio Feraris, *Umetnička dela kao osobe*, preveo sa engleskog, priredio i predgovor napisao Miloš Ćipranić, Akademska knjiga – Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Novi Sad – Beograd, 2020. ISBN: 978-86-80484-58-7

Milan Popadić, *Kako da razgovaramo sa spomenicima? Lični pokušaj*, Centar za muzeologiju i heritologiju, Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet, Beograd, 2025. ISBN: 978-86-6427-383-1

6.) *Opisi arhitektonskih objekata u antici*, Orion Art Books; Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2022, 254. ISBN: 978-86-82324-21-8

Aleksa Ciganović, Vladimir Stevanović, „Teorijski modaliteti arhitektonske komunikativnosti“, *Arhitektura i urbanizam*, br. 58, Beograd, 2024, 5–25. DOI: <https://doi.org/10.5937/a-u0-49478>

Snežana Vesnić, *Arhitektonski koncepti u figurama i sekvencama*, Arhitektonski fakultet, Beograd, 2024. ISBN: 978-86-7924-370-6

Татјана Ристић, *Метаекфраза као транскултурални и трансмедиијални феномен у антици и потоњим епохама*, doktorska diertacija, Филолошки факултет, Београд, 2025. <https://plus-legacy.cobiss.net/cobiss/sr/sr/bib/176897545>

Алекса Цигановић, *Теоријски конструкти простора: савремени програми метаархитектонског конструкционизма*, докторска дисертација, Архитектонски факултет, Београд, 2025. <https://uvidok.rcub.bg.ac.rs/bitstream/handle/123456789/6404/Doktorat.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

7.) „What is a Book?“, у: Burghard Baltrusch, Carlo Salzani, Kristof K. P. Vanhoutte (eds.), *A Responsibility to the World: Saramago, Politics, Philosophy*, Frank & Timme, Berlin, 2023, 243–260. ISBN: 978-3-7329-0958-2

Jan Rhein, „Doppelgänger intermedial: José Saramagos Roman *O Homem Duplicado* (2002) und Denis Villeneuves Film *Enemy* (2013)“, у: Jörg Türschmann; Noëlle Miller; Santiago Contardo (eds.), *Der Wille zur Wiederholung II. Serienräume – global, lokal, global*, Springer VS, Wiesbaden, 2025, 225–237. ISBN: 978-3-658-48225-1

Укупан број цитата: 16

4.2. Међународна научна сарадња

Тромесечни студијски боравак током 2021. и 2022. у Центру за напредне студије Југоисточне Европе Свеучилишта у Риједи.

4.3. Руковођење пројектима и потпројектима (радним пакетима)

2020–2022. Пројекат *Transfer*, Interreg V-B Adriatic-Ionian Cooperation Programme (ADRION) (руководилац радног пакета за комуникацију)

4.4. Уређивање научних публикација

Hose Ortega i Gaset, Ana Marija Lejra, *Slikar, gluvonema figura*, preveo sa španskog, priredio i predgovor napisao Miloš Ćipranić, Akademska knjiga – Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Novi Sad – Beograd, 2018, 114. ISBN: 978-86-80484-28-0

Migel Tamen, Mauricio Feraris, *Umetnička dela kao osobe*, preveo sa engleskog, priredio i predgovor napisao Miloš Ćipranić, Akademska knjiga – Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Novi Sad – Beograd, 2020. ISBN: 978-86-80484-58-7

Trivo Inđić: život i delo, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2021, 139. ISBN: 978-86-80484-81-5

The Project of Theory, Book of Abstracts, with Igor Cvejić and Marko Ristić, Institute for Philosophy and Social Theory, Belgrade, 2022, str. 32. ISBN: 978-86-82324-20-1

4.5. Предавања по позиву (осим на конференцијама)

02. 12. 2021. „Архитектонски објекти као особе“, Архитектонски факултет, Београд.

4.6. Рецензирање пројеката и научних резултата

Snežana Vesnić, *Arhitektonski koncepti u figurama i sekvencama*, Arhitektonski fakultet, Beograd, 2024. ISBN: 978-86-7924-370-6 (M42)

Milan Popadić, *Kako da razgovaramo sa spomenicima? Lični pokušaj*, Centar za muzeologiju i heritologiju, Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet, Beograd, 2025. ISBN: 978-86-6427-383-1 (M42)

4.7. Образовање научних кадрова

Одлуком Научног већа Института за филозофију и друштвену теорију на седници од 16. марта 2023. године Милош Ћипранић је именован за институтског ментора Давору Ерешу, студенту докторских студија Архитектонског факултета Универзитета у Београду и истраживача приправника Института за филозофију и друштвену теорију. Давор Ереш је 8. октобра 2025. године успешно одбранио докторску дисертацију под насловом *Форме учења кроз архитектуру и отворени модалитети архитектонске дисциплине*.

4.8. Награде и признања

/

4.9. Допринос развоју одговарајућег научног правца

У научном чланку „Имена сликарства“, објављеном у часопису *Филозофска истраживања*, др Милош Ћипранић се усредсређује на теорију уметности Хосеа Ортеге и Гасета – у средишту чије филозофије је категорија живота и чије учење се назива рациовитализам – и пропитује тезу према којој би термин *живопис*, данас прилично напуштен и заборављен, био одговарајући назив за именовање уметности сликарства из Ортегине теоријске перспективе. Да је овај шпански филозоф један од аутора којима се др Ћипранић исцрпно и студиозно бави, потврђује и научни чланак „Портрет у речима: Ксенија Атанасијевић о Хосеу Ортеги и Гасету“, публикованом у часопису *Theoria*. Приликом израде тог рада, др Ћипранић је користио резултате свог проучавања писане заоставштине Ксеније Атанасијевић, која се чува у архиву Музеја Српске православне цркве у Београду. Укључивање резултата тих истраживања рукописа Ксеније Атанасијевић једна је од главних вредности тог чланка.

У научном есеју „What is a Book?“ [Шта је књига?], штампаном у међународном зборнику научних радова *A Responsibility to the World: Saramago, Politics, Philosophy*, др Ћипранић овог пута тумачи дело португалског књижевника Жозеа Сарамага и, одговарајући на питање из наслова тог чланка, ослања се на нека места из античке и ренесансне књижевности, и доводи у однос подручја књижевности и архитектуре. Да је однос између те две дисциплине кроз историју једна од жижа интересовања др Ћипранића, говори чињеница да је 2024. године провео два месеца истражујући делове архива португалског архитекта Алвара Сизе – који се налазе у Фондацији Калуст Гулбенкијан у Лисабону и у Музеју Сералвеш у Порту – при чему се посебно усредредио на библиотеке које је пројектовао Алваро Сиза и на, до данас неистражене, тачке контакта између тог архитекта и Жозеа Сарамага. Из реченог, евидентно је да је архивски рад један од ослонаца доприноса др Милоша Ћипранића теорији и историји визуелних уметности и архитектуре, као и хуманистици генерално.

5. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

а) Пре избора у звање научног сарадника:

M22

„The Work of Art as *fictio personae*“, *Philosophy and Society*, 31, 2, Belgrade, 2020, 242–259. DOI: 10.2298/fid2002242c

M23

„Los fantasmas mudos: una nota sobre la pintura“, *Escritura e imagen*, 15, Madrid, 2019, 345–355. DOI: <https://doi.org/10.5209/esim.66747>

M24

„Indić i Velasquez“, *Filozofija i društvo*, 27, 3, Beograd, 2016, 670–684. DOI: 10.2298/FID1603670C

+M24

„The Concept: A Map for Generations“, sa Snežanom Vesnić, *Rivista di Estetica*, 59, 71, Torino, 2019, 101–116. DOI: <https://doi.org/10.4000/estetica.5529>

M44

„Painter and the Pledge of Silence“ у: Marjan Ivković, Srđan Prodanović (eds.), *Engagig (for) Social Change*, Institute for Philosophy and Social Theory, Belgrade, 2019, 203–217. ISBN: 978-86-80484-42-6

M45

„Кажипрст (у просторним уметностима)“, у: Ива Драшкић Вићановић и др. (ур.), *Естетика у хуманистичком кључу: проблемски оквир*, Естетичко друштво Србије, Београд, 2019, 267–278. ISBN: 978-86-81712-01-6

M51

„Архитектонске екфрасе и топос неизрецивости“, *Зборник Матице српске за ликовне уметности*, 45, Нови Сад, 2017, 37–54. ISSN: 0352-6844

„Географија и уметност: студија о методи у делу Саше Брајовић“, *Култура*, 156, Београд, 133–145. DOI: 10.5937/kultura1756133C

M70

Топографске екфрасе и периегесе као извор за истраживање античке архитектуре, докторска дисертација одбрањена 23. 11. 2020. на Филозофском факултету Универзитета у Београду. <https://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/17791>

б) Након избора у звање научног сарадника:

M14

„What is a Book?“, у: Burghard Baltrusch, Carlo Salzani, Kristof K. P. Vanhoutte (eds.), *A Responsibility to the World: Saramago, Politics, Philosophy*, Frank & Timme, Berlin, 2023, 243–260. ISBN: 978-3-7329-0958-2

M22

„Slike, naslovi, personifikacije“, *Filozofija i društvo*, 32, 4, Beograd, 2021, 739–750.

„The Object as a Series of *Its* Acts“, sa Snežanom Vesnić i Petrom Bojanićem, *Filozofski vestnik*, 44, 3, Ljubljana, 2023, 131–144. DOI: 10.3986/fv.44.3.06

M23

„Imena slikarstva“, *Filozofska istraživanja*, 42, 2, Zagreb, 2022, 313–332. DOI: 10.21464/fi42206

M24

„Portret u rečima: Ksenija Atanasijević o Hoseu Ortegi i Gasetu“, *Theoria*, 67, 3, Beograd, 2024, str. 87–104. DOI: 10.2298/THEO2403087C

M34

„Architectural Objects as Persons“, y: Miloš Ćipranić, Igor Cvejić, Marko Ristić (eds.), *The Project of Theory*, Institute for Philosophy and Social Theory, Belgrade, 2022, 9. ISBN: 978-86-82324-20-1

„A Portrait of Ortega y Gasset“, y: Ana Katić, Jelena Mijić, Katarina Njegovan (eds.), *The Philosophy of Ksenija Atanasijević*, Faculty of Philosophy, Belgrade, 2022, 25. ISBN: 978-86-6427-220-9

„The Idea of Monument between Book and Building“, y: Ružica Bogdanović (ed.), *On Architecture – Philosophy of Architecture*, STRAND – Sustainable Urban Society Association, Belgrade, 2022, 80. ISBN: 978-86-89111-29-3

„Architecture and Personification“, y: Igor Cvejić, Tamara Plećaš (eds.), *Architecture / Philosophy*, Institute for Philosophy and Social Theory, Belgrade, 2023, 20. ISBN: 978-86-82324-30-0

M42

Opisi arhitektonskih objekata u antici, Orion Art Books – Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2022, 254. ISBN: 978-86-82324-21-8

M47

„Angažovana umetnost“, y: Igor Cvejić, Gazela Pudar Draško, Mark Lošonc (prir.), *Pojmovnik angažmana*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2021, 30–31. ISBN: 978-86-80484-80-8

M64

„Slepe ulice umetnosti i njene teorije“, y: Милица Божић Маројевић (ур.), *Бракови из интереса*, Центар за музеологију и херитологију Филозофског факултета Универзитета у Београду, Београд, 2022, 6. ISBN: 978-86-6427-242-у

„Od čega su napravljeni fiktivni arhitektonski objekti?“, u: Dušanka Milosavljević, Sara Nikolić (prir.), *Materijalnost: praksi, prostora, simbola*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2024, 21. ISBN: 978-86-82324-60-7

6. КВАНТИФИКАЦИЈА НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА КАНДИДАТА

Врста резултата	Вредност резултата (Прилог 2)	Укупан број резултата који подлежу нормирању	Укупан број бодова (укупан број бодова након нормирања)
M14	5	1	5
M22	6	2	12
M23	4	1	4
M24	4	1	4
M34	0,5	4	2
M42	7	1	7
M47	1	1	1
M64	0,5	2	1
УКУПНО		13	36

Поређење са минималним квантитативним условима за избор у тражено научно звање

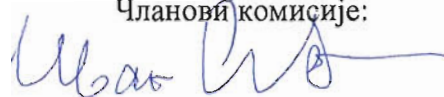
Диференцијални услов за оцењивани период за избор у научно звање: научно звање НАУЧНИ САРАДНИК	Неопходно	Остварени нормирани број бодова
Укупно	16	36
Обавезни (1): M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+ M31+M41+M42+M43+M44+M51	6	32

6. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија је анализирала научну делатност др Милоша Ћипранића, те на темељу свега наведеног, доноси закључак да је реч о кандидату који је допринео развоју историје и теорије визуелних уметности и архитектуре, и чији радови имају релевантност у академској заједници. На основу детаљне анализе научних постигнућа кандидата др Милоша Ћипранића, Комисија је једногласно утврдила да он испуњава све неопходне услове за реизбор у научно звање НАУЧНИ САРАДНИК.

У Београду, 14. јануара 2026.

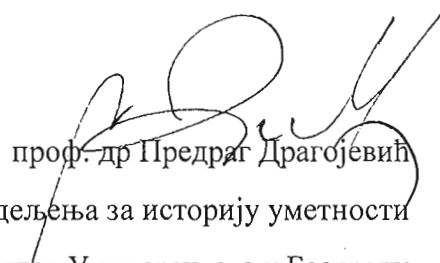
Чланови комисије:

проф. др Иван Стевовић

редовни професор Одељења за историју уметности

Филозофски факултет Универзитета у Београду

проф. др Предраг Драгојевић

редовни професор Одељења за историју уметности

Филозофски факултет Универзитета у Београду

др Зоран Ерић

научни сарадник

Институт за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду